

## SAGOGRYNSFABRIK, bygget som inte fullbordades.



Jöns Nilsson, som hade stärkelse- och sagofabrik i Gåragöl, planerade omkring 1930 att uppföra en sagogrynsfabrik vid denna plats i Hofmansbygd.

En 180 m lång stenmur av tuktad granit i två skift ca 1 m hög som skulle användas till lastkaj byggdes. Längs muren var det meningen att lägga ett stickspar till järnvägslinjen.

Ett pumphus som skulle föra vatten från Mörrumsån och ett schakt för vattenledningarna utfördes också.

Arbetet med fabriken stoppades emellertid. Det var den tidens motsvarighet till dagens vattendomstol som inte godkände att anlägga en fabrik intill Mörrumsån. Vattenrätt saknades.

*Målning av stärkelsefabriken i Gåragöl, idag återstår endast ruiner.*

Både lastkajen och pumphuset finns kvar än idag. Pumphuset som byggdes i betong ligger vid åkanten strax norr om den gamla kimröksfabriken. Det utsprängda schaktet, som var ca sex meter djupt och två meter brett, finns också kvar. Diket/ravinen ligger bredvid vägen till kimröksfabriken.

Sago (malajiska) är den stärkelserika märe som erhålls ur flera palmer, särskilt sagopalmen från Indonesien. Sago framställs hos oss av stärkelse i form av gryn, sagogryn. Dessa, som är vita eller röda, sväller starkt men löses inte och används i t ex sagogrynssoppa.



*Detalj från en träförpackning från Gåragöls sagofabrik*

Jöns Nilsson var en driftig, energisk och teknisk affärsman. Han gjorde bl a studieresor till Tyskland för att vidareutveckla tillverkningen av stärkelse.

Han övertog och drev tillsammans med sin bror sago- och stärkelsefabriken i Gåragöl. Fabriken var uppförd av hans fader och farbröder omkring 1880. Vid full drift uppgick arbetsstyrkan till 17-18 man.

I Brömsebro var han hälftenägare till en annan stärkelsefabrik. På 1890-talet stod han som ägare till Hemsjö stoppspånfabrik.

Tillsammans med sin bror och svärson ägde Jöns en träullsfabrik i Hulevik i Småland.

Jöns som bodde i Björkhaga, Hemsjö, gick ur tiden 1951, 81 år gammal.

Jöns Nilssons farbror var Måns Jönsson eller Olle Montanus, konstnär och känd från August Strindbergs "Röda rummet".

